

برگزاری «آیین مله آش شیرچهل» ، در دامنه‌ی کوه شاه‌خیرالله

بتول بلالی

اوایل اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴، بخش پاریز شهرستان سیرجان، بار دیگر شاهد برگزاری یک آیین سنتی و فرهنگی بود. در چهلمین روز از فروردین‌ماه، بنا به یک سنت دیرین و مانند سال‌های گذشته، معاون مدیرکل امور شهری استان کرمان، معاون سیاسی اجتماعی فرمانداری ویژه سیرجان، رییس مرکز کرمان‌شناسی، اعضای شورای شهر پاریز، مسئولان شهرستان؛ استان و بخش پاریز، عشایر و اهالی بخش پاریز و دیگر شرکت‌کنندگان از نقاط دور و نزدیک استان کرمان، شهرستان‌های سیرجان و رفسنجان و... در یک مکان جمع شدند. در دامنه‌ی کوه شاه‌خیرالله؛ کوه خالکوه یا به نقل از دکتر محمدابراهیم باستانی پاریزی؛ کوه عروس.

گرد هم آمدند تا ضمن برپایی جشن و سرور یکی از کهن‌ترین آیین‌های سرزمین‌مان را یادآوری کنند؛ جشن چله‌ی نوروز. جشنی که ریشه در دل تاریخ و جان مردم پاریز دارد؛ آیین سنتی و زیبای «جشن آش شیر چهل».

سال‌هاست مردم این دیار کهن در چهلمین روز بهار پای این کوه جمع می‌شوند، آش می‌پزند، شادی می‌کنند و همه دست به دست هم می‌دهند تا نسل به نسل این فرهنگ اصیل را حفظ کنند.

این جشن تنها یک پدیده‌ی طبیعی نیست بلکه نمادی از عشق، پایداری است. نه‌تنها نشانه‌ای از هویت و تمدن ماست بلکه پلی میان گذشته و آینده و پیوند انسان با طبیعت است. به همین منظور «آیین جشن شیر چهل بهار کوه شاه‌خیرالله پاریز سیرجان»، طبق قانون سازمان میراث فرهنگی کشور و آیین‌نامه‌های مربوطه جهت مشارکت در پاسداری از میراث فرهنگی ناملوس شهرها و روستاها در تاریخ دهم دی‌ماه ۱۴۰۳، در فهرست ملی میراث فرهنگی ناملوس ثبت گردید.

درباره‌ی «آیین جشن آش شیر» چه می‌دانید؟

این آیین با پخت آش نذری در محل کوه شاه‌خیرالله یکی از کوه‌های بلند بخش پاریز شهرستان سیرجان برگزار می‌شود. این کوه، پنج کیلومتر تا شهر پاریز فاصله دارد.

مردم و عشایر بخش پاریز واقع در شهرستان سیرجان طبق اعتقادات خود، در اردیبهشت‌ماه و پس از گذشت چهل روز از نوروز، شیر دام‌های خود را جمع‌آوری می‌کنند و به‌طور شراکتی آش شیر طبخ می‌کنند. در واقع زحمت برگزاری این آیین سنتی را عشایر منطقه‌ی پاریز عهده‌دار هستند.

شکرگزاری به سبک پاریزی‌ها و سیرجانی‌ها

پخت آش شیر، سنت دیرینه‌ای است. این مراسم همچنین جلوه‌ای از فرهنگ و نماد اعتقادات مذهبی و شکرگزاری از قدیم‌الایام بوده است و آن‌طور که ریش‌سفیدان و قدیمی‌ترهای پاریزی می‌گویند قدمت آن به یک قرن پیش بر می‌گردد.

دامداران و عشایر پاریز شهرستان سیرجان، فرآورده‌های دامی خود به ویژه شیر دام‌های‌شان را رایگان بین مردم و فقرا توزیع می‌کنند. آن‌ها معقدند توزیع این آش بین مهمانان و همچنین اطعام به قشر فقیر جامعه بر رزق و برکت کار و زندگی آن‌ها می‌افزاید و به این ترتیب سپاس و قدرشناسی خود را از پروردگار نشان می‌دهند.

این مردمان، هر ساله به شکرانه‌ی نعمت‌هایی که خداوند به آن‌ها عطا کرده است از جمله داشتن دام‌های سبک و نیز به شکرانه جاری بودن آب در نهرها و دره‌ها و سرسبزی و طراوت مراتع به پخت این آش که از شیر گوسفندان خود تهیه می‌شود، اقدام می‌کنند و با توزیع آن میان مهمانان، شرکت‌کنندگان و گردشگرانی که در فصل بهار به منظور شرکت در این جشن راهی این منطقه‌ی خوش آب و هوا می‌شوند، از آن‌ها پذیرایی می‌کنند.

